

Oponentský posudek rigorosní práce

Rigorosant: Mgr. Markéta Štáhllová

Téma rigorosní práce: Postavení ženy v římském právu se zaměřením na římské právo trestní

Konsultant: prof. JUDr. Michal Skřejpek, DrSc.

Oponent rigorosní práce: JUDr. Jan Šejdl. Ph.D.

Rigorosantka si za téma své práce zvolila postavení žen v římském právu, a to se zaměřením na právo trestní, což je téma poměrně široké, a to široké i v rámci vymezení pouze na právo trestní. Naproti tomu se jedná o téma, které na první pohled není tak často v české odborné literatuře zmiňované a probírané, takže práce v tomto ohledu přináší nový a poměrně ucelený pohled na danou problematiku, jež si pak v dílčích otázkách jistě zaslouží hlubší studium a zkoumání. Se samotným tématem souvisí i struktura práce, která je vzhledem k tématu a k přístupu poměrně logická. Nabízí se snad pouze otázka, zdali by nebylo vhodnější některé zcela obecné podkapitoly nahradit kupříkladu hlubším vhladem to samotného tématu práce, ale na druhou stranu by tím práce ztratila cosi ze svého charakteru jakožto textu zpřístupňujícího dané téma.

Po formální stránce nelze mít vůči předložené rigorosní práci výraznějších námitek. Práce obsahuje 111 stran textu, jehož tvrzení jsou podložena 162 poznámkami pod čarou. Práce rovněž obsahuje samostatný seznam použitých pramenů a literatury. Celý tento seznam je poměrně obsáhlý a nelze mít k němu výraznějších námitek. Práce jsou uváděny v zásadě *lege artis*, snad je pouze nutno upozornit na jeden příkladu (II. publikace ze sekundárních zdrojů), kde chybí rozepsání křestních jmen, zatímco u ostatních publikací tomu tak je. Taktéž se lze zamýšlet nad smyslem rozdělení primárních zdrojů a použitých edic a pramenů. Snad by bylo vhodnější u primárních zdrojů citovat přímo ona antická díla, a právě v sekci edic a překladů jejich konkrétní edice a překlady. Při tvorbě práce rigorosantka rovněž vycházela ze zahraničních zdrojů a cizojazyčné literatury, bohužel pouze anglicky psané, přičemž se nabízí i nemálo literatury k tématu, která je v jiných jazycích. Na druhou stranu je nutno chápat, že

není možno požadovat po rigorosantech znalosti všech jazyků. Práce je rovněž doplněna dalšími náležitostmi, jež mají být součástí rigorosní práce.

Stylistická stránka práce rovněž nevykazuje závažnějších vad, ba naopak. Text je psán poměrně srozumitelným a odborným jazykem, zcela v duchu jazykových usancí, které se k odbornému textu váží. Na několika místech prosvítla ich-forma – kupříkladu v úvodu, která se v odborném textu nepoužívá a je vhodnější její opis. Rovněž je nutno upozornit rigorosantku na skutečnost, že samotné číslo poznámky pod čarou se píše vždy až za interpunkční znaménko, nikoliv mezi konec slova a toto interpunkční znaménko (viz např. str. 13). Je taktéž nutno upozornit na skutečnost, že každá poznámka pod čarou je sama o sobě větou, a tak by měla být ukončena tečkou a začínat majuskulí (např. pozn. 26). Rigorosantka rovněž, jak tomu i bývá, používá pro latinské citace či termíny kursivu. Zde je však vhodné upozornit, že pokud je toto slovo již doplněno českými koncovkami, přestává být latinským, ale stává se českým, a tak je snad vhodnější tato slova do kursivy nedávat. Nutno je také upozornit na skloňování jmen, kdy jsou díla připisována Ciceronovi, Nasonovi atp., nikoliv Cicerovi, Nasovi. Vždy je nutné vycházet z kořene slova, který je u některých jmen mírně skryt, což však pisatele neosvobozuje od nutnosti jej objevit, jak se tomu stalo kupříkladu u Labeona na str. 43. Žádná z uvedených výtek však není nijak významná a ve svém celku nesnižuje výrazně kvalitu předkládané rigorosní práce.

Co se týče další specifické oblasti vědecké práce, tedy tvorby referencí (citací a odkazů) vlastního textu, tak tyto jsou udělány zásadně poctivě se snahou o řádné citování zdrojů. Vytknout lze však skutečnost, která navazuje na v úvodu řečené. Několik velmi obecných kapitol je citacemi zdrojů dotčeno pouze velice málo. Svědčí to o skutečnosti, že jsou v nich podávány pouze obecné informace, kde by rigorosantka buď pouze citovala obecné zdroje, jako kupříkladu učebnice, což jistě není vhodné, neboť učebnice svým charakterem nemůže být základem pro tvorbu odborného textu – rigorosní práce, nebo by tyto informace vydávala, jak povětšinou činí, za obecně známé. Pak ovšem si lze klást otázku, proč obecně známé informace je nutné v odborném textu uvádět. Zjevně je toto vidět kupříkladu na rozdílu kapitol 1.1.2.3 a 1.2. Obecně lze říci, že rigorosantka v mnoha částech své práce důkladnější citace opomíjí, a to i na místech, které by si to dozajista zasloužily. Na druhou stranu však v některých částech své práce cituje zcela obvyklým způsobem, a tak lze mít za to, že splňuje požadavek na ovládání základních citačních usancí.

Při souhrnném pohledu na předloženou práci je pak nutno vyzdvihnout některé úvahy, které rigorosantka samostatně přinesla či snad jen pouze nadnesla (kupříkladu otázku přirozeného potratu a jeho vnímání římskou společností). Práce je celkově zajímavá, byť mnohdy, jak bylo uvedeno již výše, spíše seznamující se základními okolnostmi. Práci by tedy slušel možná hlubší vhled do jednotlivých oblastí a hlubší rozbor tvrzení a pramenů, s nimiž rigorosantka přichází. Pokud by se tedy dále rigorosantka věnovala danému tématu je nutné ji upozornit na zúžení tématu a zájmu. Snad s trochou nadsázky každá samostatná kapitola této předkládané práce by si zasloužila svoji vlastní rigorosní práci a jistě by to byla práce zajímavá a podnětná. Tím by se však zřejmě ztratila šíře, z níž rigorosantka cílila. V závěru je tedy nutno konstatovat, že práce je zpracována na dobré úrovni a osvědčuje rigorosantčinu schopnost práce s prameny, jejich vyhledání, ale také schopnost jejich analýsy, stejně jako rigorosantčinu schopnost psát odborný právní text se vším, co k němu náleží.

V návaznosti na výše uvedené jako témata k diskusi v rámci obhajoby rigorosní práce navrhuji kupříkladu:

Způsobilst deliktní a kriminální (k deliktu a ke *crimen*) – spojitosti a možné rozdíly.

Směry a tendence poklasického vývoje postavení ženy v rámci trestního práva.

Na základě všeho výše uvedeného tedy doporučuji uvedenou rigorosní práci k ústní obhajobě s návrhem kladného hodnocení a po řádném složení rigorosní zkoušky doporučuji udělit rigorosantce titul doktor práv University Karlovy.

V Hýskově 10. června A.D. 2021

JUDr. Jan Šejdl. Ph.D.